

Vlaams
Parlement

ingediend op **429** (2019-2020) – Nr. 2
2 oktober 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie
uitgebracht door Gwenny De Vroe en Johan Danen

over het voorstel van resolutie

van Bruno Tobback en Ludwig Vandenhove

**over de aanpak
van de droogteproblematiek
in Vlaanderen**

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: .

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;
Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;
Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel;
Gwenny De Vroe;
Johan Danen, Mieke Schauvliege;
Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;
Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens;
Willem-Frederik Schiltz, Bart Tommelein;
Chris Steenwegen, Tine Van den Brande;
Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

429 (2019-2020) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting door indieners	4
2. Bespreking	5
2.1. Tussenkomensten	5
2.2. Repliek van de indieners	8
3. Stemming	8

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie besprak op 23 september 2020 het voorstel van resolutie van Bruno Tobbacq en Ludwig Vandenhove over de aanpak van de droogteproblematiek in Vlaanderen (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 429/1).

1. Toelichting door indieners

Bruno Tobbacq licht zijn voorstel van resolutie toe, dat werd ingediend naar aanleiding van de hoorzittingen die op 23 en 30 juli 2020 hebben plaatsgevonden (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 437/1 en 2). De droogteproblematiek was toen heel acuut. Het lijkt hem niet opportuun om nog verdere hoorzittingen te houden, het is nu aan het parlement om de lijnen uit te zetten op langere termijn. Hij stelt vast dat ook de Vlaamse Regering intussen een aantal initiatieven heeft genomen.

Met dit voorstel wil hij zeker geen kritiek uiten op wat de Vlaamse Regering intussen heeft voorgelegd, maar het lijkt hem wel belangrijk dat het parlement aanvullend werkt op de eerste initiatieven van de regering. Hij pleit daarbij voor een aanpak die domeinoverschrijdend, bevoegdheidsoverschrijdend en eventueel ook legislatuuroverschrijdend is.

Tijdens de eerdere hoorzittingen is gebleken dat het Vlaams Parlement meer dan tien jaar geleden al resoluties had goedgekeurd rond droogtemaatregelen (*Parl.St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1221/1-2). Vandaag moet men echter vaststellen dat die resoluties nog steeds niet volledig zijn uitgevoerd. Het droogteprobleem is dus zeker niet weggewerkt, het is net stelselmatig ernstiger geworden. Intussen blijkt dat het probleem de komende jaren en zelfs decennia alleen maar acuter zal worden. Ook de impact is zeer groot, denk aan gezinnen die zonder drinkwater vallen en landbouwers die zich genoodzaakt zien om compensatievergoedingen aan te vragen. Die laatste zullen zich op termijn wellicht moeten aanpassen aan de nieuwe realiteit.

Bruno Tobbacq vond het dan ook nodig om een duidelijk parlementair signaal uit te sturen en een aantal zaken op scherp te stellen. Ten eerste stelt hij vast dat er een gebrek aan nuttige, bruikbare kennis is in Vlaanderen rond de droogteproblematiek. Zo zijn er geen duidelijke cijfers over de mate van verharding in Vlaanderen. Er zijn ook geen concrete gegevens over de volledige volumes aan grondwater die worden gedraineerd in onze landbouwgebieden. Er is geen sluitende kennis over het aantal private en industriële grondwaterputten. Er komen ook regelmatig nieuwe putten bij die niet geregistreerd zijn. Dat maakt dat Vlaanderen de instrumenten mist om een correct beleid te kunnen voeren, aldus Bruno Tobbacq. Hij vindt dat het parlement dit gebrek aan kennis moet aanpakken.

Die informatie lijkt hem van cruciaal belang, ook omdat de oplossing zal moeten komen vanuit overleg tussen de verschillende sectoren. Alle betrokken sectoren moeten gelijkaardige inspanningen leveren die helder en uitlegbaar zijn.

Een derde belangrijk punt in dit voorstel van resolutie is dat er pas een structurele oplossing kan komen als men grondig inzet op de infiltratie van grondwater en regenwater. Hij ziet de infiltratie van regenwater in de bodem op termijn als de cruciale oplossing voor deze problematiek. Bruno Tobbacq erkent dat de Blue Deal van de Vlaamse Regering daar wel een aanzet toe geeft, maar dat het te weinig garanties biedt over hoe dit op de lange termijn moet gebeuren. Bovendien beschikt men niet over concrete cijfers rond ontharding, wat dan weer een gevolg is van het gebrek aan cijfers over de verharding. Hij roept op om bodeminfiltratie centraal te plaatsen in het beleid, en dat hard te maken met concrete maatregelen en duidelijke cijfers en doelstellingen. Daarbij moeten alle beleidsniveaus voldoende worden ondersteund. Zo beschikken vandaag slechts een dertigtal gemeenten in Vlaanderen over een hemelwaterplan.

In dit voorstel van resolutie werden de heldere conclusies die in de hoorzittingen naar voren kwamen op een rij gezet, en aan het parlement voorgelegd. Bruno Tobback hoopt dat dit een aanzet kan geven tot een beleid dat niet alleen wordt toegepast tijdens droge zomers. Het moet verder gaan dan dat: de droogteproblematiek vraagt structurele oplossingen op lange termijn die effectief worden uitgevoerd, en waarover dit parlement een consensus zou moeten vinden.

2. Bespreking

2.1. Tussenkomen

2.1.1. *Tussenkomen van Johan Danen*

Johan Danen geeft aan dat zijn fractie het voorstel van resolutie zal steunen, omdat het belangrijk is dat het parlement een signaal geeft. Hij merkt op dat droogte en overstromingen twee gevolgen van hetzelfde probleem zijn en dat Vlaanderen niet alleen met aanhoudende droogte te kampen zal hebben maar ook met lange periodes van zware regen, met grote overlast tot gevolg.

De wetenschappelijke definitie van droogte is dat er meer water verdampt dan er valt, aldus de spreker. De Blue Deal van de Vlaamse Regering kan een eerste aanzet zijn tot een oplossing maar hij gelooft dat er nog meer concrete actie nodig is om dat probleem het hoofd te bieden. Zoals het voorstel van resolutie ook aangeeft moet het parlement vastleggen wat er bij regenval moet gebeuren. Daarbij is het bewaren of creëren van natte natuur heel belangrijk, want de laatste jaren zou zowat 75 procent van de natte natuur in Vlaanderen verdwenen zijn. Hij hoopt het tij te kunnen keren met deze nieuwe maatregelen.

Ook de ruimtelijke ordening in Vlaanderen dient te worden aangepakt. Doordat er heel wat gegevens ontbreken is het gemakkelijk om te zeggen dat de situatie wel meevalt. Maar dat is geen goede basis om beleid te voeren. De situatie moet worden geobjectiveerd om vandaaruit de juiste maatregelen te nemen. Water vloeit vandaag nog te snel naar de zee; goede ruimtelijke ordening kan zorgen voor meer infiltratie, waardoor de grondwaterstanden voor een stuk worden gespaard.

Tijdens de verschillende hoorzittingen stelde Johan Danen vast dat veel mensen met dit probleem bezig zijn, maar dat er vaak afzonderlijk, naast elkaar wordt gewerkt. Er is heel weinig geïntegreerde aanpak, niemand weet van elkaar wat ze doen. Er moet beter worden samengewerkt om de aanwezige kennis samen te brengen. Hij stelt wel vast de experts de neuzen in dezelfde richting hebben. Hij hoopt dat dat ook in de toekomst zo blijft; dat is de basis voor goede en doortastende maatregelen. Om dat te kunnen bereiken steunt hij het concept van de Blue Deal. Maar of daar effectief maatregelen uit zullen voortkomen, dat moet nog blijken. Dit voorstel van resolutie lijkt hem in elk geval een eerste volgende stap om dit probleem hoger op de agenda te zetten. Zijn partij zal het voorstel dan ook ten volle steunen.

2.1.2. *Tussenkomen van Freya Perdaens*

Freya Perdaens is het volmondig eens met de toelichting van dit voorstel. De ernst van de situatie valt niet te onderschatten. Ze stelt vast dat Vlaanderen uit een lange periode met regelmatige wateroverlast komt. Vandaag is de situatie volledig anders, en dat vraagt een grondige aanpak. De vorige generaties hebben net jarenlang ingezet op betere waterafvoer, en dat maakt het huidige probleem eens zo groot. Haar fractie vindt het dan ook een goed idee om volop op die droogteproblematiek in te zetten, en een sterk signaal vanuit het parlement kan zeker nuttig zijn. Dat signaal werd ook opgepikt in de Blue Deal van de Vlaamse Regering, die erkent dat er een kamerbrede wil is om het probleem aan te pakken. Ze is het

ermee eens dat er een domein- en bevoegdheidsoverschrijdende aanpak moet komen, maar ze vindt dat ook de Blue Deal daar al op mikt: er worden sectoren en overheden samen gezet, maar ook experts worden aan boord genomen. Zij geven niet enkel advies, ze maken ook deel uit van de Taskforce Droogte, die eerder deze week van start ging.

In de Blue Deal zitten 83 maatregelen vervat die in overeenstemming en in samenwerking met de stakeholders en de actoren op het terrein worden uitgewerkt, aldus Freya Perdaens. Dit initiatief onderschrijft ook dat het belangrijk is om die actoren mee te nemen, want het parlement kan niet zomaar zaken opleggen aan landbouw of industrie. Dit moet een gezamenlijk initiatief worden. Dan kan iedereen er samen de vruchten van plukken maar moet ook iedereen de gevolgen dragen als het niet goed loopt.

Maar de elementen die in dit voorstel naar voren worden gebracht, zijn ook grotendeels of bijna volledig in de Blue Deal terug te vinden, vindt ze. En van de elementen die niet in de Blue Deal vervat zitten, is ze ook niet overtuigd dat die in eerste instantie aan de orde zijn. Ze gelooft dat de Blue Deal een heel concreet pakket van maatregelen en beleidskeuzes is waarmee men nu echt aan de slag kan gaan. De Vlaamse Regering heeft niet gewacht op de herstart van het parlementair jaar, ze hebben daar tijdens de zomer al grondig werk van gemaakt. Dat was ook echt nodig.

Ze erkent dat er nog veel werk is rond de hemelwaterplannen, maar ook dat zou al ten dele in de Blue Deal vervat zitten. Belangrijk hierbij is dat ook de lokale gemeentes gemotiveerd worden om actie te ondernemen. Dit moet een samengaan worden van sensibilisering, handhaving en wetgevend werk. De vorige generaties hebben sterk ingezet op waterafvloeiing, en dat moet nu compleet worden omgegooid. Ze is ervan overtuigd dat dat met de Blue Deal mogelijk is.

Hoewel Freya Perdaens veel begrip heeft voor de geest van het voorstel van resolutie en ze blij is dat er zoveel inhoudelijk werk is geleverd, lijkt dit voorstel haar een beetje dubbelop. De aanpak van deze problematiek is belangrijk, het moet meer zijn dan louter een signaal vanuit het parlement. Daarom is de regering deze zomer al met die Blue Deal gestart, aldus de spreker. Maar het is nu nog te vroeg om al zaken te gaan bijsturen.

2.1.3. *Tussenkomen van Gwenny De Vroe*

Gwenny De Vroe erkent dat er een mooi werkstuk is neergelegd naar aanleiding van de uitgebreide hoorzittingen. Ze stelt wel vast dat dit voorstel van resolutie er kwam enkele dagen voordat de Vlaamse Regering haar Blue Deal zou voorstellen. En ook die deal bevat al heel wat maatregelen om de droogte en de wateroverlast-problematiek grondig aan te pakken. Het is daarbij belangrijk dat elk beleidsdomein, elke sector de nodige maatregelen treft om Vlaanderen beter te wapenen tegen die afwisselende periodes van langdurige droogte en hevige regens.

De strijd tegen waterschaarste is een gedeelde verantwoordelijkheid, vindt ze. Iedereen moet op zijn niveau de nodige maatregelen nemen om het hemelwater beter te bufferen en te laten infiltreren, zodat het zo efficiënt mogelijk wordt gebruikt. De waterkringloop moet zoveel mogelijk worden gesloten. Er moet dus actie worden ondernomen, maar ze gelooft dat die acties al duidelijk in de Blue Deal vervat zitten. Het lijkt haar vooral belangrijk dat het parlement de uitvoering van die maatregelen nu goed opvolgt. In die zin heeft ze er altijd voor gepleit om opvolgvergaderingen te organiseren, waarin de commissie nagaat of de reeds goedgekeurde resoluties grondig worden uitgevoerd. De commissie zou deze Blue Deal dus op regelmatige basis moeten opvolgen, zodat het parlement goed geïnformeerd blijft over de gezette stappen.

Voor Gwenny De Vroe is dit voorstel van resolutie vanuit de sp.a-fractie dus ietwat achterhaald, omdat de Vlaamse Regering enkele dagen later al met de Blue Deal naar buiten kwam. Ze vindt vooral dat de parlementsleden hun verantwoordelijkheid moeten opnemen, en de genomen initiatieven grondig moeten opvolgen.

2.1.4. *Tussenkoms van Tinne Rombouts*

Tinne Rombouts ziet in deze commissie een grote eensgezindheid. Het parlement heeft ook al een krachtig signaal gegeven door de afgelopen maanden verschillende hoorzittingen te organiseren. En ook in het verleden werden rond dit thema al meermaals hoorzittingen en opvolgvergaderingen georganiseerd. Daardoor werden in de vorige legislatuur al extra budgetten vrijgemaakt voor een beter waterbeleid, en de huidige regering doet dat opnieuw, stelt ze vast.

Een goed waterbeleid is een heel complexe materie, die tijd vraagt, en waarin heel wat factoren een rol spelen. Men lijkt nu vooral te willen focussen op het bestrijden van droogte, maar ook wateroverlast blijft een belangrijk aandachtspunt in dit debat, aldus *Tinne Rombouts*. Het doel moet zijn om de kringlopen zo goed mogelijk te sluiten.

Een voorstel van resolutie steunen louter om een signaal te geven aan de Vlaamse Regering, dat lijkt haar te verregaand. Ze erkent wel dat er met dit voorstel en de aangebrachte principes grondig werk is geleverd. Na een hoorzitting is het ook interessant om tot een dergelijk voorstel te komen. Maar intussen heeft de minister ook al de Blue Deal aangekondigd, en heeft ze dit parlementair werk enigszins ingehaald. En ook in die Blue Deal zitten al enkele belangrijke acties vervat.

Ze vindt het heel terecht dat dit voorstel pleit voor grondiger onderzoek. Hoe meer gegevens men verzamelt, hoe grondiger men te werk kan gaan. Maar ze is het er niet mee eens dat er vandaag bijna geen gegevens bekend zouden zijn. Het klopt wel dat de reeds aanwezige kennis nu verder moet worden uitgebreid door meer gecoördineerd onderzoek te voeren. Tijdens de hoorzittingen stelde ze ook vast dat er al mooie projecten en goede praktijken bestaan die positieve resultaten opleveren, maar dat die nog meer moeten worden uitgerold. Want de kennis die er vandaag wel al is, wordt nu nog te weinig regulier toegepast. Men moet nu de stap zetten van onderzoek naar praktijk, om effectief tot resultaten te komen. Dat is voor haar de grote uitdaging.

Ook wat betreft het overleg is er volgens *Tinne Rombouts* eensgezindheid. Iedereen die op een of andere manier een rol speelt in het watersysteem, moet worden betrokken in het zoeken naar mogelijkheden om op een goede manier en meer duurzaam om te gaan met dat water. Er bestaan reeds heel wat overlegstructuren, misschien is het niet nodig om er nog extra in te plannen. Bovendien is er nu ook de taskforce. Het is belangrijk om gecoördineerd tot acties over te gaan, om eventuele tegenwerking vanuit sommige overlegfora te vermijden.

Het afschakelplan werd niet in die bewoordingen opgenomen in de Blue Deal. Wel is er daarin sprake van een reactief afwegingskader, met een stappenplan. *Tinne Rombouts* kijkt met veel interesse naar het verloop van dat proces.

Heel wat van de concrete maatregelen die werden aangehaald en die tot een positief resultaat kunnen leiden, werden opgenomen in de Blue Deal. De spreker sluit zich aan bij mevrouw De Vroe: het wordt een zaak van het Vlaams Parlement om de uitvoering van het plan nauwlettend op te volgen.

De spreker vindt het belangrijk dat er 'een' signaal wordt gegeven. Ze herhaalt het belang van de Blue Deal en zal dit voorstel van resolutie niet goedkeuren.

2.2. Repliek van de indieners

Bruno Tobback is dankbaar voor de complimenten over de inhoud van het voorstel van resolutie. Hij is verder niet heel verbaasd door de conclusies die worden getrokken door de collega's.

Hij wijst op de inspanning die er vanuit de oppositie werd gedaan om niet in een verhaal van meerderheid-oppositie te vervallen. Ludwig Vandenhove en hijzelf hadden kunnen wijzen op alle mogelijke gebreken in het beleid van de voorbije vijf en tien jaar, over het in gebreke blijven van de Vlaamse Regering. Er is de voorbije jaren immers heel veel gepraat over dit probleem, maar toch wordt het probleem enkel acuter. Wat er vandaag gebeurt, is dus niet goed genoeg. Maar in plaats van te wijzen op die gebreken, hebben de indieners geprobeerd om een boodschap mee te geven die overeenkomt met wat de experts vertellen. Het leek de indieners nuttig dat het parlement een aantal concrete, evidente en eensgezinde conclusies zou bekrachtigen in een resolutie.

In die zin vindt de spreker de uitleg van mevrouw Rombouts wat eigenaardig. In dit voorstel van resolutie hebben de indieners zich bewust beperkt tot een aantal zeer concrete punten. Een aantal van die punten, bijvoorbeeld het afschakelplan, de verplichting van verschillende sectoren, het verzamelen van data enzovoort, zijn concreter dan ze in de Blue Deal zijn. Bruno Tobback wijst erop dat dat normaal gezien omgekeerd is: het parlement maakt een vrij brede, algemene resolutie, die wordt geconcretiseerd door de regering. Het volstaat niet om gegevens te verzamelen, de reële problemen moeten dringend en hard worden aangepakt. De Blue Deal is echter vager dan het parlementaire voorstel van resolutie. Dat is de omgekeerde wereld.

Bruno Tobback gaat in op de uitnodiging om de komende weken en maanden op te volgen hoezeer de minister en de regering erin zullen slagen om de vage punten in de Blue Deal concreet te maken.

De spreker begrijpt dat men binnen de meerderheid de delicate evenwichten niet in gevaar wil brengen. Hun standpunt komt niet onverwachts voor hem, maar hij betreurt het wel. Hij vindt het jammer dat het parlement zich door een aantal vage verklaringen en intenties vanuit de regering laat sussen in een probleem dat dermate diepgravend is. Het parlement laat zich voorbijsteken en de spreker zal dit vanuit de oppositie blijven aanklagen. De Vlaamse Regering en het parlement laten vandaag een kans liggen om een duidelijk signaal te geven en de zaken hard aan te pakken.

3. Stemming

Ter stemming gelegd wordt het voorstel van resolutie van Bruno Tobback en Ludwig Vandenhove over de aanpak van de droogteproblematiek in Vlaanderen (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 429/1), verworpen met 9 stemmen tegen 3.

Bruno TOBBACK,
waarnemend voorzitter

Gwenny DE VROE
Johan DANEN,
verslaggevers